

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1
Ζωγράφου, ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13
Χολαργός, ☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

**Κριτήριο Αξιολόγησης
στη Χημεία Γ' Λυκείου**

Ημερομηνία: 25 Μαΐου 2019

Θέμα Α

Στις ερωτήσεις **A1** έως και **A6** να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της ερώτησης και δίπλα το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

- A1.** Σε ποια από τις παρακάτω ενώσεις το χλώριο (Cl) έχει τον μεγαλύτερο αριθμό οξειδωσης;
- α. Cl_2O_5
  - β. $\text{Ca}(\text{ClO}_4)_2$
  - γ. KClO_2
  - δ. NaCl

Μονάδες 4

- A2.** Σε όξινο περιβάλλον τα χρωμικά ιόντα (CrO_4^{2-}) μετατρέπονται σε διχρωμικά ιόντα ($\text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$): $2\text{CrO}_4^{2-}(\text{aq}) + 2\text{H}^+(\text{aq}) \rightleftharpoons \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}(\text{aq}) + \text{H}_2\text{O}(\ell)$
Ποια απ' τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή για την αντίδραση αυτή;
- α. Η αντίδραση είναι μεταθετική.
  - β. Το χρώμιο (Cr) οξειδώνεται.
  - γ. Το H^+ είναι το οξειδωτικό σώμα.
  - δ. Το CrO_4^{2-} είναι το οξειδωτικό σώμα.

Μονάδες 4

- A3.** Σε υδατικό διάλυμα NH_4Cl διαβιβάζουμε μικρή ποσότητα αερίου HCl , χωρίς μεταβολή όγκου και θερμοκρασίας. Από τα παρακάτω μεγέθη, αυτό που ελαττώνεται είναι:
- α. ο βαθμός ιοντισμού του NH_4^+ στο διάλυμα.
  - β. το pOH του διαλύματος.
  - γ. η σταθερά K_a του NH_4^+ .
  - δ. η ποσότητα των ιόντων H_3O^+ .

Μονάδες 5

- A4.** Ο αριθμός των ζευγών ηλεκτρονίων σ' ένα άτομο αζώτου ($_7\text{N}$) στη θεμελιώδη κατάσταση είναι:
- α. ένα (1)
  - β. τρία (3)
  - γ. δύο (2)
  - δ. τέσσερα (4)

Μονάδες 4

A5. Σε ποια από τις παρακάτω ενώσεις υπάρχει δεσμός $sp-sp^2$;

- α.** CH_3CHO
- β.** $CH_2=CHCl$
- γ.** BeH_2
- δ.** $CH_2=CHCN$

Μονάδες 4

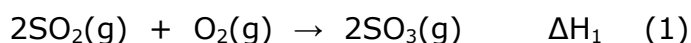
A6. Θα παραχθεί αέριο που θολώνει το ασβεστόνερο:

- α.** αν αντιδράσει 1-προπανόλη με μεταλλικό Na
- β.** αν αντιδράσει αιθανόλη με $SOCl_2$
- γ.** αν προσθέσουμε φαινόλη σε υδατικό διάλυμα $NaHCO_3$
- δ.** αν προσθέσουμε CH_3CH_2COOH σε υδατικό διάλυμα K_2CO_3

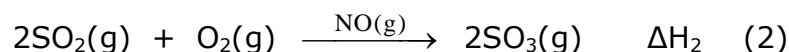
Μονάδες 4

Θέμα Β

B1. Δίνεται η αντίδραση:

Η ίδια αντίδραση μπορεί να πραγματοποιηθεί και παρουσία καταλύτη:

- α)** Αν οι αντιδράσεις (1) και (2) πραγματοποιούνται με όλες τις άλλες συνθήκες ίδιες, να συγκρίνετε τις τιμές των ΔH_1 , ΔH_2 και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (μονάδες 2)
- β)** Να εξηγήσετε, αν η καταλυτική δράση του NO στην αντίδραση (2) μπορεί να ερμηνευτεί με τη θεωρία της προσρόφησης. (μονάδες 2)
- γ)** Αν κατά την πραγματοποίηση της αντίδρασης (1) σε ορισμένες συνθήκες, η μέση ταχύτητα παραγωγής του SO_3 τα πρώτα 10 min είναι ίση με $0,04 \text{ M}\cdot\text{min}^{-1}$, τότε η μέση ταχύτητα της αντίδρασης από 10-20 min μπορεί να είναι ίση με:
  - i.** $0,01 \text{ M}\cdot\text{min}^{-1}$
  - ii.** $0,02 \text{ M}\cdot\text{min}^{-1}$
  - iii.** $0,03 \text{ M}\cdot\text{min}^{-1}$
  - iv.** $0,04 \text{ M}\cdot\text{min}^{-1}$

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση. (μονάδα 1)

Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας. (μονάδες 2)

Μονάδες 7

B2. α) Υδατικό διάλυμα του οξέος HA 0,01 Μ έχει $\text{pH}=2$ στους 25°C . Από τα δεδομένα αυτά συμπεραίνουμε ότι υδατικό διάλυμα άλατος NH_4A είναι:

- i.** όξινο
- ii.** αλκαλικό
- iii.** ουδέτερο
- iv.** όξινο ή ουδέτερο ή βασικό, ανάλογα με τη συγκέντρωση του διαλύματος.

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση (μονάδα 1) και να την αιτιολογήσετε (μονάδες 3)

β) Το pH του καθαρού νερού στους 80°C είναι μικρότερο του 7. Επομένως, για το καθαρό νερό στους 80°C ισχύει ότι:

- i.** είναι όξινο
- ii.** είναι βασικό
- iii.** $[\text{H}_3\text{O}^+] = [\text{OH}^-]$
- iv.** $[\text{H}_3\text{O}^+] > [\text{OH}^-]$

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση (μονάδα 1) και να την αιτιολογήσετε (μονάδες 3)

Μονάδες 8

B3. α) Πόσα ηλεκτρόνια του ατόμου ${}_{25}\text{Mn}$ σε θεμελιώδη κατάσταση χαρακτηρίζονται με $m_l=0$; Να αιτιολογήσετε την απάντηση. (μονάδες 2)

β) Οι πρώτες ενέργειες ionτισμού πέντε στοιχείων με διαδοχικούς ατομικούς αριθμούς είναι:

Στοιχείο	$z\text{A}$	$z+1\text{B}$	$z+2\text{Γ}$	$z+3\Delta$	$z+4\text{E}$
E_{i1} (KJ/mol)	1000	1251	1521	496	738

Να εξηγήσετε σε ποια ομάδα του περιοδικού πίνακα ανήκει το στοιχείο E. (μονάδες 3)

Μονάδες 5

B4. α) Η οργανική ένωση X είναι ισομερής με την αιθυλαμίνη ($\text{CH}_3\text{CH}_2\text{NH}_2$). Να γράψετε τον συντακτικό τύπο της X (μονάδα 1)

Να γράψετε, επίσης, τις εξισώσεις των αντιδράσεων που δίνει η X:

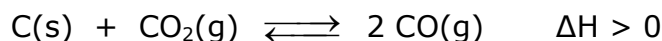
- i.** με υδατικό διάλυμα HCl
- ii.** με υδατικό διάλυμα HCOOH
(μονάδες 2)

β) Ποιο είναι ισχυρότερο αναγωγικό σώμα, η αιθανόλη ή η αιθανάλη; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας γράφοντας μια σχετική αντίδραση. (μονάδες 2)

Μονάδες 5

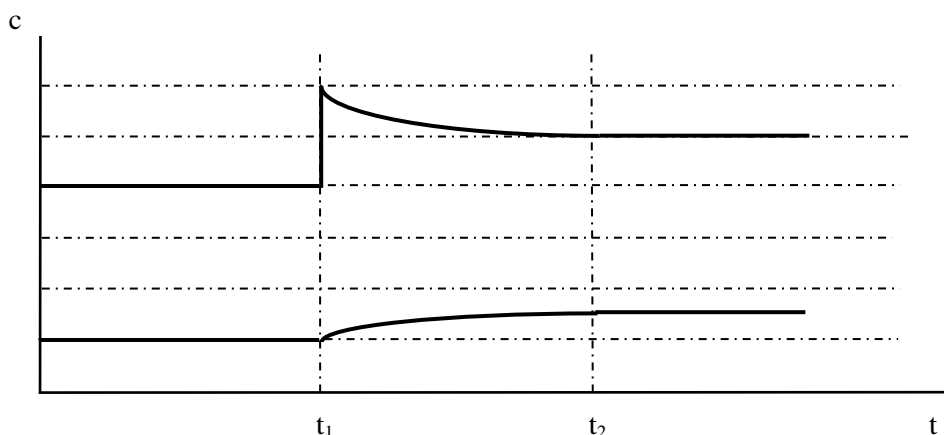
Θέμα Γ

- Γ1.** Σε δοχείο όγκου 10 L, που περιέχει 4 mol στερεού C, εισάγονται 5 mol CO₂ και αποκαθίσταται, σε ορισμένη θερμοκρασία θ, η ισορροπία:

Διαπιστώθηκε ότι το μίγμα της ισορροπίας περιέχει τα αέρια συστατικά του CO₂ και CO με αναλογία mol 1:2 αντίστοιχα.

- α)** Να υπολογίσετε την απόδοση της αντίδρασης και την τιμή της σταθεράς K_c στη θερμοκρασία θ. (μονάδες 3)
- β)** Διατηρώντας σταθερή τη θερμοκρασία αυξάνουμε τον όγκο του δοχείου σε x L.
- β₁.** Να εξηγήσετε αν θα μεταβληθούν και πώς, η ποσότητα του στερεού C και η απόδοση της αντίδρασης. (μονάδες 2)
- β₂.** Όταν αποκαθίσταται και πάλι ισορροπία η απόδοση της αντίδρασης έχει γίνει ίση με 75%. Να υπολογίσετε την τιμή του x. (μονάδες 4)
- γ)** Σ' ένα άλλο δοχείο περιέχεται μίγμα των αερίων CO₂ και CO μαζί με ποσότητα στερεού C σε κατάσταση χημικής ισορροπίας. Τη χρονική στιγμή t₁ μεταβάλλεται ένας από τους παράγοντες της χημικής ισορροπίας, οπότε οι συγκεντρώσεις των δύο αερίων μεταβάλλονται σε συνάρτηση με τον χρόνο σύμφωνα με το παρακάτω διάγραμμα:

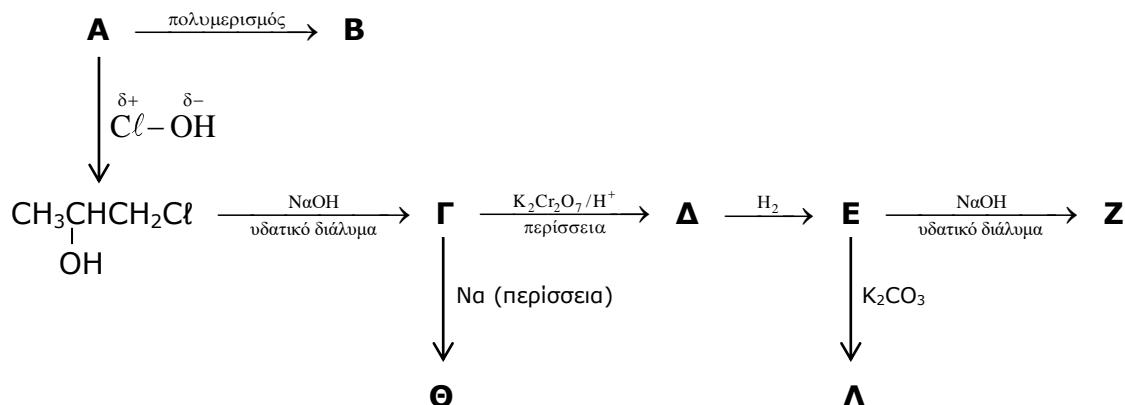
Ποιον από τους παράγοντες της χημικής ισορροπίας μεταβάλαμε και πώς; Προς ποια κατεύθυνση μετατοπίστηκε η χημική ισορροπία; Να αιτιολογήσετε πλήρως τις απαντήσεις σας. (μονάδες 3)

Μονάδες 12

- Γ2.** Ποσότητα 2-πεντενίου ίση με 35 g αντιδρά πλήρως με νερό. Από το μίγμα M των προϊόντων που προκύπτει, λαμβάνεται το ένα δέκατο (1/10) και διαλύεται σε περίσσεια υδατικού διαλύματος I₂+NaOH, οπότε καταβυθίζονται 11,82 g κίτρινου στερεού.
Να βρείτε τους συντακτικούς τύπους και τις ποσότητες των συστατικών του μίγματος M.
Δίνεται ότι το μίγμα M είναι ομογενές.
Σχετικές ατομικές μάζες (A_r): H=1, C=12, I=127

Μονάδες 5

- Γ3.** Στον διπλό δεσμό των αλκενίων μπορεί να προστεθεί -εκτός από H_2 , X_2 , HX , H_2O - και υποχλωριώδες οξύ ($HClO$ ή $C^{\delta+}l-O^{\delta-}H$).
 Να γράψετε τους συντακτικούς τύπους των οργανικών ενώσεων Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Θ και Λ στο παρακάτω διάγραμμα χημικών μετατροπών.

Μονάδες 8

ΘΕΜΑ Δ

Διαθέτουμε τα υδατικά διαλύματα:

(Y1)	CH_3COOH	0,2 M	($K_a=2 \cdot 10^{-5}$)
(Y2)	$NaHCO_3$	0,5 M	
(Y3)	HNO_3	0,1 M	

- Δ1. α.** Να υπολογίσετε στο διάλυμα Y1:
- τον βαθμό ιοντισμού του CH_3COOH
  - τη συγκέντρωση των ανιόντων OH^- (μονάδες 3)
- β.** Ορισμένος όγκος V L του διαλύματος Y1 αραιώνεται με την προσθήκη 3V L νερού και προκύπτει διάλυμα Y4. Να υπολογίσετε το pH του διαλύματος Y4. (μονάδες 3)

Μονάδες 6

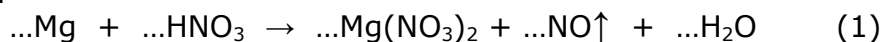
- Δ2.** Πόσα mL του διαλύματος Y1 περιέχουν την ίδια ποσότητα κατιόντων H_3O^+ με αυτή που περιέχουν 20 mL του διαλύματος Y3;

Μονάδες 3

- Δ3.** Με ποια αναλογία όγκων πρέπει να αναμιχθούν τα διαλύματα Y1 και Y2, ώστε να προκύψει ρυθμιστικό διάλυμα (P) με $pH=4$;

Μονάδες 6

- Δ4.** Το μαγνήσιο οξειδώνεται από το διάλυμα Y3 σύμφωνα με τη χημική εξίσωση:

- α.** Να ισοσταθμίσετε τη χημική εξίσωση (1). (μονάδα 1)
- β.** 1 g δείγματος μη καθαρού μαγνησίου (Mg : $A_r=24$) διαλύεται σε 1 L του διαλύματος Y3. Μετά την αντίδραση και την απομάκρυνση του παραγόμενου αερίου, το διάλυμα που προκύπτει αραιώνεται σε τελικό

όγκο 2 L. Έτσι, προκύπτει διάλυμα Υ5 με $\text{pH}=2$. Να υπολογίσετε την περιεκτικότητα του δείγματος σε καθαρό Mg. (μονάδες 5)

Μονάδες 6

Δ5. Να εξηγήσετε, χωρίς να υπολογίσετε την τιμή του pH , αν το διάλυμα Υ2 είναι όξινο, αλκαλικό ή ουδέτερο.

Για το H_2CO_3 δίνονται οι σταθερές ιοντισμού: $K_{a1}=5 \cdot 10^{-7}$ και $K_{a2}=5 \cdot 10^{-11}$

Μονάδες 4

Η θερμοκρασία των υδατικών διαλυμάτων είναι 25°C , για την οποία δίνεται η $K_w=10^{-14}$.

Να γίνουν οι γνωστές προσεγγίσεις που επιτρέπονται από τα δεδομένα του προβλήματος.